

Lähes kaikki kotitalouksien jäte hyödynnetään pääkaupunkiseudulla

Sari Kemppainen

Eriyasisiantuntija, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY

Pääkaupunkiseudun jätteiden hyödyntäminen lisääntyi huomattavasti viime vuonna. Syksystä 2014 alkaen pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen kotitalouksien sekajäte on hyödynnetty kaukolämmön ja sähkön tuotannossa Vantaan Energian jätevoimalassa. Jätevoimala hyödyntää vuodessa yhteensä 320 000 tonnia kierrätykseen kelpaamatonta sekajätettä.

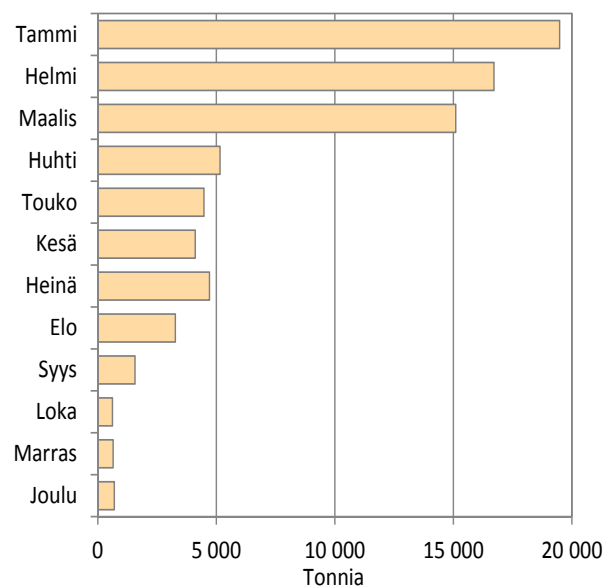
Sekajätteen energiahyödyntämisen taustalla ovat HSY:n strategiset tavoitteet sekä kiristynyt lainsäädäntö. Valtakunnallinen tavoite on vuonna 2016 kierrättää syntyvää yhdyskuntajätteen materiaalina 50 % ja hyödyntää energiana 30 %. Lisäksi orgaanista jätettä ei enää saa sijoittaa kaatopaikalle 2016 alusta alkaen. Tämä rajoitus koskee esimerkiksi sekajätteen joukossa olevia muoveja ja tekstiilejä.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut ei vie kotien sekajätettä enää kaatopaikalle. Muutos näkyy Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksen vastaanottamissa jätemäärissä jo huhtikuusta 2014 alkaen, Vantaan jätevoimalan koeikäytön alettua. Loppusijoitukseen viedyn jätteen määrä väheni tammikuun 19 000 tonnista joulukuun 700 tonniin kuukaudessa. Loppuvuodesta keskuksessa otettiin vastaan esimerkiksi Sortti-asemien palamattomia sekajätteitä sekä hyödynnettäväksi kelpaamatonta rakennusjätettä. (Kuvio 1)

Muutoksen myötä HSY:n käsittelykeskuksesta vapautuu tilaa uusille toiminnoille. Ämmässuon alueelle on syntymässä ekoteollisuuskeskus Ekomo, joka perustuu materiaaliveikkojen hyötykäyttöön.

Pääkaupunkiseudulla jätteen hyödyntämisaste kasvaa merkittävästi. Materiaalina kierrätettävät toimitetaan uusiokäyttöön, ja vain jäljelle jäävä sekajäte poltetaan energiaksi. Kotien jätteestä 45 prosenttia saatiin kierrätykseen pääkaupunkiseudulla 2013. Tilastot jätteen hyödyntämisestä vuonna 2014 valmistuvat myöhemmin tänä vuonna. (Taulukko 1)

Kuvio 1. Vastaanotetut loppusijoitettavat jätteet (tonnia) Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksessa 2014

Lähde: HSY

Taulukko 1. Jätteiden käsittelytavat (%) pääkaupunkiseudulla vuonna 2013, kotitaloudet

Jätelaji	Hyödyntäminen aineena	Hyödyntäminen energiana	Loppusijoitus kaatopaikalle
Kotitaloudet	45	4	51

Lähde: HSY

Valokiilassa

Asukkaiden mielestä sekajätteen hyödyntäminen energiana on hyvä asia

Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen asukkaat suhtautuvat hyvin myönteisesti siihen, että sekajäte hyödynnetään Vantaan Energian jätevoimalassa. Tämä kävi ilmi Helsingin seudun ympäristöpalveluiden TNS Gallupilla syksyllä 2014 teettämässä kyselyssä, johon vastasi 1 004 pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen asukasta.

Enemmistö kaikista vastaajista (67 prosenttia) pitää sekajätteen käyttöä energiantuotannossa erittäin hyvänä ja neljännes vastaajista (25 prosenttia) hyvänä asiana. Vain alle prosentti vastaajista suhtautuu asiaan kielteisesti.

Myönteisimmin sekajätteen käsittelyn muutoksen näkevät ylioppilastutkinnon suorittaneet tai sitä korkeammin kouluttautuneet, johtavassa asemassa olevat ja eläkeläiset. Hieman muita kriittisimmin suhtautuvat 25–34-vuotiaat sekä perus-, kansa- tai keskikoulun käyneet ja työttömät. Selvä enemmistö kokee asian kuitenkin erittäin hyväksi.

Vantaalaiset, helsinkiläiset ja espoolaiset suhtautuvat yhtä positiivisesti sekajätteen energiahyödyntämiseen: 92 prosenttia pitää tätä hyvänä tai erittäin hyvänä ratkaisuna.

Lasin ja metallin lajittelu yleistyy kodeissa

Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen asukkaat lajittelevat jätteitä entistä innokkaammin. Erityisesti lasin ja metallin lajittelu on kasvanut verrattuna edelliseen vuoteen. Neljä viidestä (83 prosenttia) ilmoitti erottelevansa lasin aina, usein tai melko usein, kun edellisvuonna näin toimi 77 % vastanneista. Pienmetallin, kuten säilyketölkkit, kerää erilleen 73 prosenttia vastaajista, mikä on 11 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2013. Samansuuntainen muutos näkyy myös isokokoisien metalliromun kohdalla. (Taulukko 2)

Kehitystä selittää muun muassa lasin ja pienmetallin laajentunut keräys kiinteistöillä, kiristyneiden pakkausjätteiden lajitteluvaihteluiden myötä. 1.1.2014 alusta pääkaupunkiseudun jätehuoltomääräysten mukaan lasi ja metalli on pitänyt kerätä erikseen asuinkiinteistöistä,

Taulukko 2. Jätettä lajittelevien asukkaiden osuus (%) pääkaupunkiseudulla ja Kirkkonummella 2013 ja 2014

	2013	2014
biojäte	63	67
kartonki	89	86
paperi	96	94
lasi	77	83
metallipakkaukset	62	73
metalliromu	60	69
paristot	84	86
muut vaaralliset jätteet	74	83

Lähde: HSY

joissa on vähintään 20 huoneistoa, tai jos kiinteistöltä syntyy näitä jätteitä vähintään 50 kiloa viikossa. Syksyllä 2013 HSY käynnisti pantittoman lasi- ja metallipakkausten keräyksen niillä kiinteistöillä, joilla sitä ei aiemmin ollut.

Yhä useampi asukas lajittelee myös muut kodin jätteet. Kuitupohjaiset jätteet huolehtii oikeaan osoitteeseen yhdeksän asukasta kymmenestä. Yksi syy saattaa olla se, että paperi ja kartonki ovat kuivia materiaaleja ja helppoja säilyttää sellaisenaan. Kyselyssä syytä ei selvitetty.

Perhetilanne antaa viitteitä lajitteluaktiivisuudesta

Harjaannus näyttää tekevän mestarin: yli 65-vuotiaat lajittelevat keskimääräistä useammin. Heistä yli 90 prosenttia erottelee materiaalit omiin astioihin.

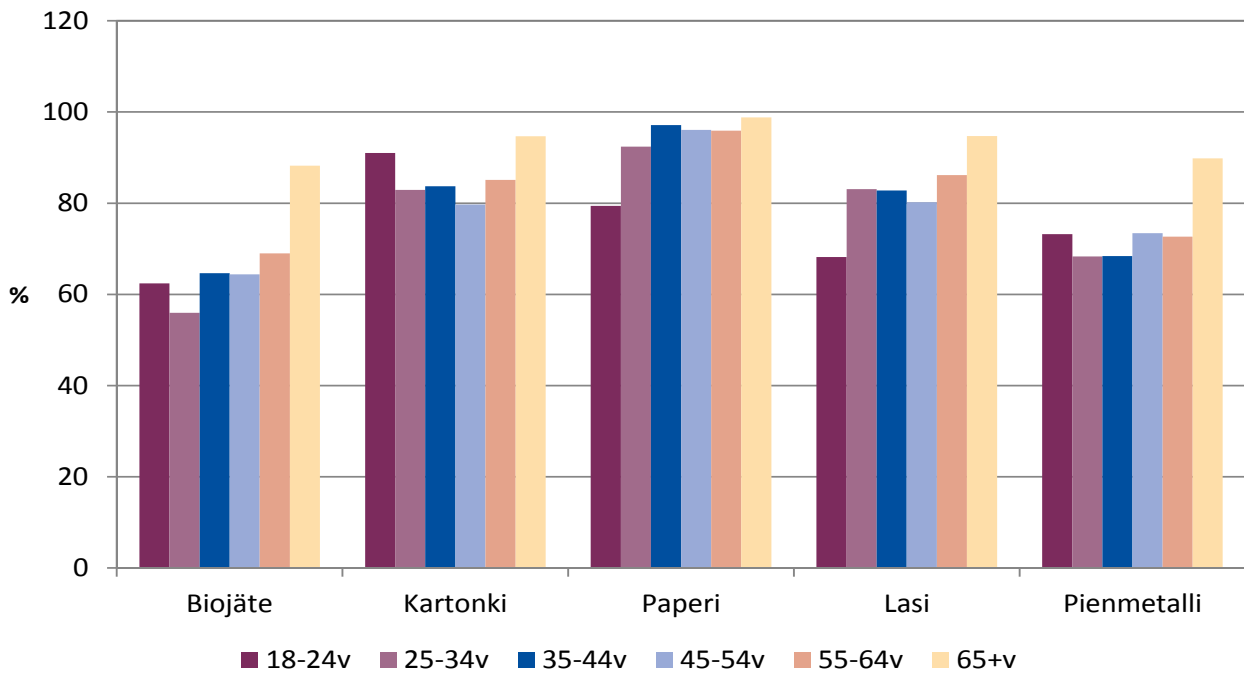
Biojätteen lajitteluinnostus on tasaisesti kasvanut vuosien myötä. Se kuitenkin näyttää laimenevan sitä mukaa kun lasten määrä perheessä kasvaa. Jos lapsia oli vähintään kolme, enää harvempi kuin joka toinen (46 %) ilmoitti lajittelevansa aina tai melko usein. Toisaalta tätä pienemmässä lapsiperheessä tai lapsittomassa taloudessa biojäte lajitellaan yhtä todennäköisesti (60–72 prosenttia).

Valokiilassa

Muiden jätelajien kohdalla iso perhe lajittelee jopa useammin kuin pienempi perhe. Valtaosa perheistä, joissa on vähintään kolme lasta, kertoi lajittelevansa kartongin (91 %) ja säilyketölkit (85 %).

Vaaralliset jätteet, kuten paristot, maalit ja liuottimet vastaajat lajittelevat yhtä huolella ikään katsomatta: aina, usein tai melko usein paristot lajitteli 86 prosenttia ja muut vaaralliset jätteet 83 % vastaajista. (Kuvio 2)

Kuvio 2. Aina/melko usein lajittelevien eri-ikäisten asukkaiden osuus (%) pääkaupunkiseudulla ja Kirkkonummella 2014

Lähde: HSY